

Rusia și Moldova au obligația să întreprindă acțiuni prompte în vederea garantării unui cadru juridic compatibil cu prevederile Convenției Europene pentru regiunea transnistreană

La 23 februarie 2016, Marea Cameră a Curții Europene pentru Drepturile Omului a făcut publică Hotărârea pe cauza *Mozer contra Moldova și Rusia (nr. 11138/10)*. Cauza a fost inițiată de către un cetățean al Republicii Moldova de etnie germană și a fost reprezentată în fața Curții de către avocați și juriști din cadrul Asociației Promo-LEX.

Reclamantul s-a plâns în fața Curții că a fost sechestrat de către organele de miliție a regiunii transnistrene în 24 noiembrie 2008. Pe parcursul unei perioade de aproximativ un an și jumătate, reclamantul a fost deținut în condiții inumane în penitenciarele din Tiraspol și Hlinaia, fiindu-i refuzată asistența medicală. După o condamnare sumară acesta a fost eliberat la 1 iulie 2010.

Curtea a decis în unanimitate că reclamantul s-a aflat sub jurisdicția ambelor state: Republica Moldova și Federația Rusă.

Curtea a decis cu 16 voturi pentru și unul contra de a recunoaște responsabilă Federația Rusă pentru violarea dreptului la libertatea și siguranță, ca urmare a detenției prelungite în lipsa unui temei legal în perioada 24.11.2008 –

1.07.2010. Curtea a mai decis că refuzul continuu de a-i acorda asistența medicală reclamantului, dar și detenția în condiții inumane în mai multe penitenciare din regiunea transnistreană a condiționat violarea dreptului de a nu fi supus torturii. La fel a fost violat dreptul la viața privată și de familie, precum și dreptul la libertatea de religie, ca urmare a refuzului de a avea întâlniri cu reprezentanții cultului din care face parte.

Rusia a fost obligată să plătească reclamantului suma de 25000 Euro în calitate de prejudicii morale și materiale, dar și suma de 4000 Euro în calitate de costuri pentru asistență juridică. Doi judecători au expus opinii separate.

Hotărârea Curții Europene pentru Drepturile Omului este una de referință și importanță majoră având în vedere următoarele constatări.

Cu privire la responsabilitatea Rusiei

Curtea a decis că, în pofida faptului că nu a fost prezentate probe că reclamantul a fost arestat de către angajații statului rus, au fost prezentate probe concludente ale controlului efectiv al Rusiei asupra regiunii transnistrene pentru perioada de până la 1 iulie 2010. În așa mod, încălcările comise de către agenții entității nerecunoscute au fost puse în seama statului rus, inclusiv violarea gravă a drepturilor reclamantului.

O altă constatare de impact făcută de către Înalta Curte, se regăsește în analiza modului în care a evoluat legislația pe teritoriul Republicii Moldova. Curtea a subliniat că spre deosebire de legislația constituțională a Republicii Moldova, care a fost expertizată și monitorizată de mai multe organisme internaționale, așa numita legislație care se aplică în teritoriul transnistrean nu a fost niciodată obiectul unei analize. Astfel deciziile de arest și condamnare adoptate de către așa numitele instanțe în temeiul unor acte locale nu

poate fi considerată ca fiind adoptată în temeiul unei tradiții judiciare compatibile cu standardele internaționale în domeniul drepturilor omului.

Mai mult ca atât, bazându-se pe acest principiu Curtea a decis că așa numitele judecătoria, cât și alte autorități nu au putut dispune arestarea și condamnarea reclamantului într-un mod legal, ca fiind niște exponente a unei legislații necunoscute.

Cu privire la responsabilitatea Republicii Moldova

Curtea la fel a făcut referire la câteva aspecte deosebit de importante. În paragraful 154 al hotărârii este menționat faptul că atât instituția Procuraturii cât și instituția Ombudsmanului nu a intervenit prompt în rezolvarea problemei reclamantului, invocând excepții care nu au nici o valoare. Cu toate acestea, Curtea a constatat în continuare că autoritățile responsabile de procesul de negociere au făcut demersuri și apeluri publice active în vederea eliberării reclamantului. Mai mult ca atât, Curtea a decis că autoritățile Republicii Moldova au îndeplinit și alte acțiuni, care se încadrează în obligațiile pozitive ale statului și anume: au declarat nule sentințele în baza cărora reclamantul a fost condamnat, au pornit urmăriri penale pe marginea faptului reținerii ilegale, au creat instanțe și instituții pentru protejarea drepturilor locuitorilor din stânga Nistrului, etc. Doar datorită acestor circumstanțe Republica Moldova a evitat condamnarea.

Concluzii

Asociația Promo-LEX apreciază Hotărârea Curții Europene pe cauza Mozer c. Moldova și Rusia. Această hotărâre urmează să determine autoritățile, cât și partenerii străini să reconsidere unele abordări care au fost în defavoarea populației.

Concluziile expuse în această hotărâre sunt suficiente pentru

Republica Moldova să acționeze în continuare pentru respectarea drepturilor omului în regiunea transnistreană, chiar dacă în cazul concret responsabilitatea tuturor violărilor a revenit doar autorităților ruse.

Considerăm prioritară abordarea în cadrul negocierilor în formatele de soluționare a conflictului a problemei justiției de tranziție. Tolerarea aplicării unei pseudo-legislații este inadmisibilă pe teritoriul Republicii Moldova.

Solicităm autorităților constituționale ale Republicii Moldova și a Federației Ruse să dispună începerea unui dialog social de reconciliere, capabil să convingă populația din stânga Nistrului să accepte justiția de tranziție.

Asociația Promo-LEX mulțumește tuturor partenerilor și în mod special RCTV Memoria, pentru contribuția la îmbunătățirea stării de sănătate a lui Boris Mozer și sprijinul acordat familiei.

Pentru mai multe detalii, contactați: *Alexandru Postica*, Directorul Programului Drepturile Omului, *Carolina Bondarciuc*, Ofițer de presă Promo-LEX: GSM 069637849, Tel/Fax (+373 22) 450024, e-mail: alexpostical@gmail.com, pr@promolex.md